

Т.В. ФІЦАЙЛО

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
вул. Терещенківська, 2, м. Київ, 01601

ЛУЧНА РОСЛИННІСТЬ КИЇВСЬКОГО ПЛАТО

ключові слова: лучна рослинність, флористична класифікація, *Phragmiti-Magnocaricetea, Molinio-Arrhenatheretea, Київське плато*

key words: floristic classification, meadow vegetation, *Phragmiti-Magnocaricetea, Molinio-Arrhenatheretea, Kyiv platean region*

T.V. FITSAILO

THE MEADOW VEGETATION OF THE KYIV PLATEAN REGION

M.G. Kholodny Institute of Botany N.A.S. of Ukraine
2 Tereshchenkivska str., Kyiv, 01601, Ukraine

The ecological and phytocenological characteristics of meadow vegetation of the Kyiv Platean Region were presented. The syntaxonomical schemes contain the 2 classes, 5 orders, 8 alliances, 12 associations and 3 variants. Association *Thymo pulegeoidi-Festucetum rubrae* is new.

Фізико-географічна область Київського плато займає центральні райони Київської та північну частину Черкаської обл. Межі Київського плато на півночі збігаються з північною межею Лісостепової зони [19]. На сході воно відмежоване р. Дніпро. Західна й південна межі проходять схилом Українського кристалічного щита, по межі виходів кристалічних порід.

За геоботанічним районуванням, територія досліджень належить до Фастівського й Білоцерківського районів Старокостянтинівсько-Білоцерківського округу, Канівського району Умансько-Канівського округу Подільсько-Середньодніпровської підпровінції Східноєвропейської провінції Європейсько-Сибірської лісостепової області [3].

Київське плато є платоподібним підняттям, сформованим підвищеними лесовими акумулятивними рівнинами, розчленованими досить густою долинно-балковою мережею, що зумовлює в окремих її районах долинно-балковий тип рельєфу [8]. Слабохвиляста поверхня лесових рівнин з поширеними в їхніх межах вузькими плескатими вододілами й схиловими поверхнями в придолинних ділянках сильно розчленована ерозією [4, 5]. Особливо значною густотою і глибиною розчленування виділяється вузька придніпровська смуга височини. В умовах широкого розвитку лесів і лесових порід, що легко піддаються ерозійному розмиву, у цій частині Київського плато, порізаний ерозійною мережею, розвивається своєрідний тип лесової морфоскульптури [9].

Для території характерна велика різноманітність ґрунтових комплексів і відмін, зумовлених особливостями ґрунотворних процесів.

Сучасний рослинний покрив регіону досліджень є трансформованим унаслідок інтенсивної індустріальної та агротехнічної діяльності. Природна рослинність найкраще збереглася в заплавах річок, іноді на їхніх терасах, на

ділянках зі значною еродованістю ґрунтів.

Лучні угруповання представлені справжніми, остепненими й болотистими луками [1, 2, 13]. Справжні луки приурочені головним чином до схилів вододільних пасм, горбів, а також до рівнинних ділянок. Домінантами трав'яного вкриття є *Festuca pratensis* Huds., *Poa pratensis* L., *Phleum pratense* L., *Trifolium pratense* L., *Elytrigia repens* (L.) Nevski. До постійніших видів цих лучних ценозів належать *Ranunculus repens* L., *Prunella vulgaris* L., *Centaurea jacea* L., *Achillea submillefolia* Klok. et Krytzka, *Coronaria flos-cuculi* (L.) A.Br., *Ranunculus acris* L., *Leontodon autumnalis* L., *Rumex acetosa* L.. Ґрунти їхні – здебільшого дернові супіщані, різною мірою опідзолені. Болотисті луки приурочені до знижених ділянок других надлучних терас [20]. У травостої переважають *Carex acuta* L., *Alopecurus geniculatus* L., *Agrostis stolonifera* L., *Carex vulpina* L., *Glyceria maxima* (C. Hartm.) Holmb., *Poa palustris* L., *Alopecurus pratensis* L. з участю мезогірофільного різнотрав'я – *Ptarmica cartilaginea* (Ledeb. ex Reichenb.) Ledeb., *Gratiola officinalis* L., *Potentilla anserina* L., *Galium palustre* L., *Mentha aquatica* L., *Symphytum officinale* L., *Lysimachia nummularia* L., *Veronica longifolia* L. У ґрунтовому покриві переважають мулуватоглейові ґрунти. Остепнені луки, як правило, займають найвищі місця заплави – верхи, верхні й середні частини схилів високих грив і гряд, а також підвищено-рівнинні добре дренажовані ділянки. Флористичний склад цих угруповань різний, домінують, переважно, *Poa angustifolia* L., *Agrostis vinealis* Schreb., *Galium verum* L., *Chamaecytisus ruthenicus* (Fisch. ex Wołoszcz.) Klaskova, *Calamagrostis epigeios* (L.) Roth. Із більш-менш постійних компонентів слід назвати *Carex praecox* Schreb., *Eryngium planum* L., *Euphorbia cyparissias* L., *Koeleria cristata* (L.) Pers., *Stellaria graminea* L., *Carex hirta* L., *Elytrigia repens*. У їхньому ґрунтовому покриві переважають сухі, добре проґраті дерново-лучні й лучні темно-сірі, чорноземовидні ґрунти.

Матеріали та методика

Синтаксономічна схема лучної рослинності Київського плато розроблена на основі 100 геоботанічних описів, виконаних протягом 6 років (1996-2001) [20]. Формування, опрацювання і перетворення фітоценологічних таблиць здійснено з використанням пакету програм FICEN2 [32]. Для ідентифікації виділених синтаксонів використані праці ряду авторів [6, 14, 16, 18, 21-24, 28-31]. Назви видів подано за визначником рослин України [10].

Синтаксономічна схема лучної рослинності Київського плато

Cl. Phragmiti-Magnocaricetea Klika in Klika et Novak 1941

Ord. Magnocaricetalia Pign. 1953

All. Magnocaricion elatae W. Koch 1926

Ass. Caricetum acutiformis Sauer 1937

All. Caricion gracilis (Neuhasl 1959) Bal.-Tul. 1963

Ass. Caricetum vulpinae Nowinski 1927

Ass. Caricetum gracilis (Almquist 1929) R.Tx. 1937

Ord. Nasturtio-Glycerietalia Pignatti 1953 em. Kopecky et Heiny 1965

All. Sparganio-Glycerion Br.-Bl. et Siss. in Boer 1942

Ass. Glycerietum fluitantis Wilzek 1935

- Ass. Carici acutae-Glycerietum maximae (Jilek et Valisek 1964) Shelyag, V.Sl. et Sypaylova 1985
- Cl. Molinio-Arrhenatheretea** R.Tx. 1937
- Ord. Molinietales W.Koch 1926
- All. Eleocharion Mirk. et Naum. 1986
- Ass. Allio angulosi-Alopecuretum pratensis Shevchyk et V.Sl. 1996
- Ord. Arrhenatheretalia Pawł. 1928
- All. Festucion pratensis Sipaylova, Mirk., Shelyag et V.Sl. 1985
- Ass. Alopecuretum pratensis (Regel 1925) Steffen 1931
- Ass. Festucetum pratensis Soó 1938
- Var. Geranium pratensis
- Var. Briza media
- All. Arrhenatherion (Br.-Bl. 1925) W. Koch 1926
- Ass. Thymo pulegeoidi-Festucetum rubrae ass. nova
- Ord. Poo-Agrostietalia vinealis Shelyag, V.Sl. et Sipaylova 1985
- All. Agrostion vinealis Sipaylova, Mirk., Shelyag et V.Sl. 1985
- Ass. Agrostio vinealis-Calamagrostietum epigeios (Shelyag et al. 1981) Shelyag, V.Sl. et Sipaylova 1985
- All. Potentillo argenteae-Poion angustifoliae V.Sl. 1996
- Ass. Potentillo argenteae-Poetum angustifoliae V.Sl. 1996
- Var. Festuca pratensis
- Ass. Poo angustifoliae-Arrhenatheretum elatiori Shevchyk et V.Sl. in Shevchyk et al., 1996

Характеристика синтаксонів

Клас **Phragmiti-Magnocaricetea** представлений болотистими луками, евтрофними болотами й прибережно-водними угрупованнями [25]. Синтаксони порядку Magnocaricetalia поширені на понижених ділянках у заплаві. Вологі, мокрі й болотисті луки на дернових, оглеєних і лучно-болотних ґрунтах об'єднуються у два союзи. Союз Magnocaricion elatae – це гігрофільні та мезоевтрофні угруповання великоосочників (табл. 1). Поширений у притерасних частинах заплав річок, а також на понижених заболочених ділянках з мулуватопіщаними ґрунтами.

Асс. Caricetum acutiformis – монодомінантні угруповання досить широко розповсюджені в регіоні, займають периферійні ділянки заплавних боліт на вологих ґрунтах з сильною мінералізацією, що часто заводнюються влітку. Травостій сформований 7-19 видами, проективне вкриття – 95-100%. Звичайними представниками є: *Carex acutiformis* Ehrh., *Equisetum fluviatile* L., *Caltha palustris* L., *Lycopus europaeus* L., *Equisetum palustre* L., *Filipendula denudata* (J. et C. Presl) Fritsch, *Galium palustre* L., *Lysimachia vulgaris* L., *Lythrum salicaria* L., *Myosotis scorpioides* L., *Poa trivialis* L., *Polygonum amphibium* L. Значні за площею ділянки цих угруповань є між Києвом та Обуховом.

Угруповання союзу Caricion gracilis пов'язані з нижніми частинами схилів і днищами міжгрядово-гривних знижень. Вони нерідко трапляються як прибережноводні угруповання озер, стариць і заводей, ґрунти здебільшого дерново-глейові, мулуватоглейові й торф'яно-глейові, що порівняно довгий час є затопленими водою в повінь.

Асс. *Caricetum vulpinae* поширена часто в тимчасово затоплених понижених ділянках заплав річок, по периферії озер і стариць на мулуватоглейових та мулуватопіщаних ґрунтах. Нерідко ці угруповання мають слабо виражені ознаки опідзолювання, а це свідчить про те, що в минулому ці ділянки були зайняті чагарниками з переважанням *Salix triandra* L. та *Salix cinerea* L. Травостій формується 9-12 видами, порівняно високий (70-80 см), проективне вкриття дорівнює 70-90 %. Угруповання відзначені в заплаві Дніпра – Конча-Озерна, Плюти, Ходорів, Зарубинці, Григорівка; Росі – навпроти с. Бірюки, Синява, Ольшаниця та багатьох малих річок регіону.

Асс. *Caricetum gracilis* об'єднує досить флористично бідні монодомінантні одно-, інколи, двоярусні ценози, приурочені до заболочених берегів, струмків та озер, а також до днищ глибоких слабопроточних знижень. Ґрунти мулуватоглейові й торф'яно-глейові. Травостій здебільшого густий (80-95 %), 90-110 см заввишки. Основними компонентами першого ярусу є *Carex acuta*, до якої приєднуються *Lysimachia vulgaris*, *Lythrum salicaria*. У складі другого ярусу звичайно представлені *Agrostis stolonifera*, *Galium palustre*, *Lycopus europaeus* та ін. Асоціація досить розповсюджена в регіоні й займає мокрі, більшу частину року підтоплені, ектопи в заплавах річок.

Порядок *Nasturtio-Glycerietalia*, що об'єднує заплавні й позазаплавні гідрофільні угруповання на лучно-болотних і дерново-оглеєних ґрунтах, представлений одним союзом *Sparganio-Glycerion*, який об'єднує угруповання прибережно-водної і болотно-лучної рослинності.

Асс. *Glycerietum fluitantis* поширена в регіоні фрагментарно, переважно в річкових заплавах, у межах їхніх притерасних і центральних частин, в умовах постійного зволоження. Пов'язані ці угруповання переважно з неглибокими плоскодонними зниженнями. Травостій ценозів звичайно поділяється на три, не зовсім чітко розмежовані, яруси. Проективне вкриття змінюється в межах 80-100%. Перший ярус сформований переважно *Glyceria fluitans* (L.) R.Br., до якого у великій кількості домішуються *Glyceria maxima*, *Carex acuta*, *Alisma plantago-aquatica* L. У складі другого ярусу найчастіше представлені *Agrostis stolonifera*, *Alopecurus geniculatus*. У третьому ярусі найчастіше трапляються *Rorippa palustris* (L.) Bess. та *Mentha aquatica*. Виявлена асоціація на обводнених ділянках в заплаві р. Рось (навпроти с. Коженики), р. Сіверка (околиці с. Лісники).

Асс. *Carici acutae-Glycerietum maximae* включає гідрофільні угруповання, приурочені звичайно до схилів або днищ глибоких знижень притерасних частин заплав (більшості річок регіону досліджень), для яких характерне надмірне зволоження. Під ними розвиваються мулуватоглейові ґрунти. Травостій угруповань густий (проективне вкриття – 100%). ярусність виражена нечітко. Основу травостою утворює *Glyceria maxima*, звичайно також присутні *Carex acuta*, *Galium palustre*, *Equisetum palustre*, *Scirpus sylvaticus* L., *Poa trivialis*, *Myosotis scorpioides*.

Клас ***Molinio-Arrhenatheretea*** об'єднує лучні угруповання, які формуються на різних ділянках заплав. Лучна рослинність найкраще розвивається в мезофільних умовах середовища, причому мезофільність розуміється по відношенню рослин не тільки до води, а й до сольового живлення, ґрунту й тепла [12, 26, 27]. Порядок *Molinietalia* представлений угрупованнями вологих

лук, яким характерне постійне або надмірне зволоження (підґрунтові води здебільшого знаходяться у сфері розміщення коренів трав'яних рослин). Найхарактерніші мулувато-глейові ґрунти (іноді з ознаками торфоутворення). Союз *Eleocharion* приурочений, головним чином, до днищ або нижніх частин схилів з близьким до поверхні стоянням ґрунтових вод, з дерновими ґрунтами (табл. 2).

Асс. *Allio angulosi-Alopecuretum pratensis* охоплює здебільшого флористично багаті, полідомінантні, двоярусні лучні ценози трав'яних багаторічників. Вони часто трапляються, але невеликими ділянками, у центральній частині заплави Дніпра, приурочені до дернових слаборозвинених шарувато-глейоватих легкосупіщаних ґрунтів. Проективне вкриття травостою – 95-100%, висота його – 100-110 см, видова насиченість – 14-20 видів. Крім домінуючого *Alopecurus pratensis* значну роль у фітоценозах відіграють *Allium angulosum* L., *Ptarmica salicifolia*, *Galium rivale* (Sbth. et Smith) Griseb. та *Juncus articulatus* L., *Lysimachia vulgaris*.

Порядок *Arrhenatheretalia* – справжні заплавні й позазаплавні луки, трапляються головним чином у притерасних частинах заплав річок і верхніх частинах схилів неглибоких знижень на лучних, переважно супіщаних, рідше піщанопилуватих ґрунтах. Союз *Festucion pratensis* представлений справжніми луками, що розміщуються в притерасній і центральній частинах заплави на лучних суглинистих ґрунтах, які щороку збагачуються на поживні речовини, принесені повеневими водами.

Асс. *Festucetum pratensis* охоплює відносно флористично багаті мезофільні угруповання, поширені в різних частинах заплав річок на лучних і дернових глейових суглинистих ґрунтах. Рослинний покрив порівняно високий (80-90 см), здебільшого триярусний. Проективне вкриття становить 85-100 %. Перший ярус сформований *Festuca pratensis* до якої домішується *Dactylis glomerata* L. і, значно рідше, *Arrhenatherum elatius* (L.) J. et C.Presl, *Alopecurus pratensis*. Другий ярус сформований *Phleum pratense*, *Poa pratensis*, *Leucanthemum vulgare* Lam., *Ranunculus acris*, *Achillea submillefolium*. Основними компонентами третього ярусу є *Trifolium repens* L., *Trifolium medium* L., *Lotus ucrainicus* Klok., *Rhinanthus vernalis* (N.Zing.) Schischk. et Serg., *Medicago lupulina* L., *Cerastium arvense* L. та інш. До складу асоціації входять два варіанти: var. *Geranium pratensis*, ценози якого зазнають значного антропогенного навантаження внаслідок випасання і викошування та var. *Briza media* – угруповання, що займають невеликі ділянки блюдцеподібних знижень і як попередній варіант зазнають антропогенного навантаження внаслідок викошування (табл. 2).

Асс. *Alopecuretum pratensis* об'єднує ценози, що розміщені в прируслових, рідше в центральних частинах заплав більшості річок регіону на дерново-глейових піщано-пилуватих і супіщаних ґрунтах, які перебувають під впливом помірного алювіального процесу. Для угруповань асоціації характерний густий (проективне вкриття – 95-100%), здебільшого триярусний травостій, висота якого становить 100-115 см. Перший ярус сформований звичайно *Alopecurus pratensis* з домішкою *Festuca pratensis*. До другого ярусу належать *Poa pratensis*, *Achillea submillefolium*, у незначній кількості домішується *Ptarmica salicifolia*, *Ranunculus repens* та ін. Третій ярус формують *Trifolium repens*, *Lysimachia nummularia* L., *Vicia tetrasperma* (L.) Schreb., *Rumex acetosella* L.

Союз Arrhenatherion об'єднує мезо- й мезоксерофільні угруповання на дернових слабопідзолених супіщаних ґрунтах. У Європі угруповання цього союзу є досить поширені, а в Україні вони трапляються фрагментарно.

Асоціація *Thymo pulegeoidi-Festucetum rubrae* ass. nova

Діагностичні види: *Thymus pulegeoides* L., *Festuca rubra* L., *Veronica spicata* L., *Phlomis tuberosa* L., *Sedum acre* L., *Plantago media* L., *Artemisia dniproica* Klok.

Номенклатурний тип: опис № 27 (табл. 2), виконаний Т.В.Фіцайло 01.07.1997 на лівому березі р. Рось, поблизу с. Острів Рокитнянського р-ну Київської обл. в прирусловій частині заплави на пологому схилі південної експозиції.

Фітоценологічна та екологічна характеристики: угруповання розміщуються здебільшого на ділянках прируслових і центральних частин заплав, де вони звичайно займають верхні частини й похилі схили середньовисоких грив і гряд. Під ними розвиваються лучно-дернові й дерново-супіщані ґрунти. Проективне вкриття травостою – 95-100 %, висота – 50-70 см, видова насиченість – 24-29 видів. Видовий склад досить різноманітний, крім *Festuca rubra* та *Thymus pulegeoides*, важлива роль належить *Arrhenatherum elatius*, *Galium verum*, *Rhinanthus vernalis*, *Ranunculus acris*, *Achillea submillefolium*, *Rumex acetosella*, *Veronica spicata*, *Stellaria graminea*. З меншою постійністю тут трапляються *Dactylis glomerata*, *Trifolium medium*, *Viscaria vulgaris* Bernh., *Leucanthemum vulgare*, *Veronica chamaedrys* L., *Vicia tetrasperma*. Угруповання асоціації поширені в заплаві Дніпра, поблизу Києва та в заплаві р. Рось – околиці с. Острів.

Порядок *Poo-Agrostietalia vinealis* – ксеромезофільні угруповання підвищених ділянок центральної і прируслової частин заплав річок на дернових, дерново-лучних, супіщаних і піщаних ґрунтах. Союз *Agrostion vinealis* – угруповання, приурочені до вершин верхніх, рідше середніх, частин пологих схилів середньовисоких гряд. Ґрунти здебільшого дерново-лучні супіщані та піщані, добре дренажовані (табл. 3).

Асс. *Agrostion vinealis-Calamagrostietum epigeios* – ксеромезофільні угруповання злегка підвищених ділянок центральної та прируслової частини заплав річок, характеризують алювіально багаті субстрати з послабленим дерновим процесом і мінливим зволоженням. Значні ділянки угруповань цієї асоціації виявлені в околі с. Острів (на р. Рось), на дніпровських схилах поблизу с. Григорівка. До основних компонентів цих угруповань крім *Calamagrostis epigeios*, *Poa angustifolia*, *Agrostis vinealis*, належать *Teucrium chamaedrys* L., *Agrimonia eupatoria* L., *Thymus marschallianus* Willd., *Origanum vulgare* L., *Galium verum*, *Elytrigia repens*, *Dactylis glomerata*.

Союз *Potentillo argenteae-Poion angustifoliae* – мезоксерофільні угруповання на дерново-лучних і чорноземно-лучних ґрунтах верхніх частин схилів грив, підвищених ділянок центральної частини заплав річок регіону.

Асс. *Potentillo argenteae-Poetum angustifoliae* трапляється головним чином у прирусловій і центральній частинах заплав річок регіону, угруповання приурочені, переважно, до середніх частин схилів пологих середньовисоких гряд, до рівнинно-підвищених ділянок і добре дренажованих лучних масивів (у заплаві Дніпра – околі с. Луковиця; Стугни – околі Українки; Росі – околі с. Острів).

Розвивається на пухких піщаних або на слабозадернованих піщаних і супіщаних ґрунтах. Травостій відносно густий (проективне вкриття – 70-100%) і здебільшого триярусний. Перший ярус (60-65 см) утворений переважно *Poa angustifolia*, подекуди з домішкою *Agrostis vinealis*, *Elytrigia repens*, *Phleum pratense*, *Galium verum*. Другий і третій яруси, розмежовані між собою дуже слабо, сформовані здебільшого різнотрав'єм: *Ranunculus acris*, *Potentilla argentea* L., *Plantago lanceolata* L., *Stellaria graminea*, *Euphorbia cyparissias*, *Taraxacum officinale* Webb ex Wigg.

До складу асоціації належить один варіант – з *Festuca pratensis*, угруповання якого приурочений до вологіших місцезростань зі значною мінливістю водного режиму. Він відзначається наявністю блоку таких мезофітних видів, як *Festuca pratensis*, *Phleum pratense*, *Dactylis glomerata*.

Угруповання ас. *Poo angustifoliae*-*Arrhenatheretum elatiori* формуються на рівнинних плакорних ділянках, пологих північних схилах невисоких підвищень вододільних плато на дернових, слабо- і середньопідзолистих, піщаних або супіщаних, рідше легкосуглинистих ґрунтах (с. Безрадици, Зарубинці, Трахтемирів) і зазнають помірного антропогенного впливу (періодичне викошування). Проективне вкриття травостою – 55-100 %, висота – 70-100 см, видова насиченість – 28-40 видів. Основними компонентами травостою є *Arrhenatherum elatius*, *Phleum phleoides*, *Poa angustifolia*, *Achillea submillefolium*, *Daucus carota* L., *Teucrium chamaedrys*, *Agrimonia eupatoria*, *Galium verum*, *Chamaecytisus ruthenicus*. Асоціація була описана з Канівського природного заповідника [23] й умовно зарахована до порядку *Galietalia veri* підсоюзу *Origano vulgaris*-*Trifolienion montani*, але чітких діагностичних видів, які б відокремили угруповання порядку *Poo-Agrostietalia vinealis* від *Galietalia veri* немає. Вважається, що пріоритетною назвою для синтаксонів цих порядків має бути *Poo-Agrostietalia vinealis* [7]. Зважаючи на це, ми вирішили асоціацію *Poo angustifoliae*-*Arrhenatheretum elatiori* подати в межах порядку *Poo-Agrostietalia vinealis* союзу *Potentillo argenteae*-*Poion angustifoliae*.

Висновки

У результаті досліджень встановлено, що лучна рослинність Київського плато представлена 2 класами – *Phragmiti-Magnocaricetea* та *Molinio-Arrhenatheretea*, до складу яких належать 5 порядків, 8 союзів, 12 асоціацій (1 асоціація описана вперше) і 3 варіанти. Представлені синтаксони досить добре репрезентують лучну рослинність північної частини Лісостепу. Цікавими є виділені синтаксони остепнених лук порядку *Poo-Agrostietalia vinealis*. У їхньому складі є багато, порівняно з угрупованнями описаними раніше [15, 17], ксерофітних степових видів, але, разом з тим, вони зберігають тісні зв'язки з мезофітними лучними угрупованнями.

Лучна рослинність класу Phragmiti-Magnocaricetea

Проективне вкриття, %	95	100	100	100	100	100	95	100	85	80	90	75	70	90	95	80	85	80	80	80	100	100	100	100	100
Кількість видів	11	10	12	19	9	13	7	8	12	9	9	8	11	7	9	12	8	6	10	7	7	20	16	16	
№ опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
Номер синтаксона	1								2					3				4			5				
D.s. Ass. Caricetum acutiformis																									
<i>Carex acutiformis</i>	5	5	5	4	5	5	5	5	3	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Equisetum fluviatile</i>	1	1	1	.	.	2	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Caltha palustris</i>	3	1	.	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
D.s. Ass. Caricetum vulpinae																									
<i>Leersia oryzoides</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Scirpus radicans</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Juncus effusus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	2	2	1	2	3	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Carex vulpina</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	3	4	2	3	2	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	.	.
D.s. Ass. Caricetum gracilis																									
<i>Carex acuta</i>	.	.	.	1	1	1	.	.	4	.	1	1	.	3	3	3	2	1	.	1	1	1	1	.	1
<i>Bidens tripartita</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Agrostis stolonifera</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	4	4	1	1	.	.	.	.	.	.
D.s. Ass. Glycerietum fluitantis																									
<i>Glyceria fluitans</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	2	1	.	.	.	.	4	4	4	.	.	.	.	.
<i>Rorippa palustris</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	1	.	1	.	.	.
D.s. Ass. Carici acutae-Glycerietum maximae																									
<i>Glyceria maxima</i>	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	.	1	1	.	.	.	.	1	1	1	5	5	5	4	

D.s. Cl. Phragmiti-Magnocaricetea																							
<i>Lycopus europaeus</i>	.	.	1	1	1	1	.	1	1	.	.	.	.	.	2	.	1	.	.	.			
<i>Equisetum palustre</i>	.	1	1	1	2	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	2		
<i>Filipendula ulmaria</i>	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1	1		
<i>Galium palustre</i>	.	1	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	1	1	2	.	.	.	1	1	1	
<i>Galium uliginosum</i>	.	.	.	1	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.		
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	1	3	.	.	.	.	.	2	.	.	.		
<i>Alopecurus geniculatus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2	1	.	.	
<i>Angelica sylvestris</i>	.	.	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	
<i>Carex rostrata</i>	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	
<i>Epilobium palustre</i>	.	.	.	.	.	.	1	.	.	2	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1	.	
<i>Juncus atratus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	2	2	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
<i>Mentha longifolia</i>	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	1	
<i>Mentha aquatica</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	1	1	
<i>Lysimachia vulgaris</i>	1	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	2	.	.	.	.	.	.	
<i>Lythrum salicaria</i>	1	.	1	1	.	.	1	.	.	.	.	.	1	2	2	1	.	.	.	.	.	1	
<i>Myosotis scorpioides</i>	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	1
<i>Poa trivialis</i>	.	1	.	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1	.	.	2	1	1
<i>Polygonum amphibium</i>	.	1	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Phragmites australis</i>	.	.	.	.	1	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	
<i>Scirpus sylvaticus</i>	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	1
D.s. Cl. Molinio-Arrhenatheretea																							
<i>Ranunculus acris</i>	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	
<i>Ranunculus repens</i>	.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	1	1	1	.	
<i>Rumex acetosa</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	1

Види, що трапляються зрідка: *Butomus umbellatus* (11, 13); *Cardamine amara* (22, 24); *Cardamine pratensis* (4, 23); *Alopecurus pratensis* (22); *Acorus calamus* (7, 21); *Carex vesicaria* (14); *Cirsium palustre* (4, 14); *Cirsium rivulare* (3, 9); *Crepis paludosa* (24); *Deschampsia caespitosa* (23); *Eleocharis uniglumis* (20); *Epilobium hirsutum* (1, 19); *Equisetum pratense* (10); *Eupatorium cannabinum* (4); *Gratiola officinalis* (16); *Hottonia palustris* (15); *Iris pseudacorus* (9, 23); *Juncus rtiliculatus* (16); *Juncus effusus* (22); *Juncus inflexus* (21); *Lysimachia nummularia* (16, 22); *Oenanthe aquatica* (13, 16); *Peucedanum palustre* (4, 6); *Plantago major* (9, 13); *Polygonum hydropiper* (12, 13); *Polygonum persicaria* (17); *Potentilla anserina*

(21, 22); *Potentilla reptans* (8, 15); *Ranunculus flammula* (16, 22); *Ranunculus scleratus* (13, 19); *Rorippa sylvestris* (22); *Rumex hydrolapathum* (1, 2, 3, 24); *Schoenoplectus lacustris* (19); *Scutellaria galericulata* (4); *Senecio rivularis* (23); *Stellaria alsine* (2); *Stellaria palustris* (6); *Thypha latifolia* (10, 11); *Trifolium repens* (9, 10); *Veronica beccabunga* (1, 16); *Veronica scutellata* (22).

Примітка. Номерами позначено синтаксони: 1 – Ass. Caricetum acutiformis; 2 – Ass. Caricetum vulpinae; 3 – Caricetum gracilis; 4 – Ass. Glycerietum fluitantis; 5 – Ass. Carici acutae-Glycerietum maximae.

Таблиця 2.

Лучна рослинність класу Molinio-Arrhenatheretea (порядок Molinietales та Arrhenatheretalia)

Проективне вкриття, %	95	95	100	95	100	100	100	100	100	95	100	100	95	100	95	100	95	85	95	100	95	100	95	100	100	100	100	100	100	100
Кількість видів	20	18	17	18	18	18	14	21	24	18	20	22	31	25	29	23	38	34	41	29	24	22	28	31	40	40	37	38	31	
№ опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
Номер синтаксона	1							2						3					4				5							
D.s. Ass. Allio angulosi-Alopecuretum pratensis																														
<i>Allium angulosum</i>	. 2	1	1	1	1	1	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Ptarmica salicifolia</i>	1	1	4	1	4	3	4	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Galium rivale</i>	1	2	1	.	1	1	1	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Stellaria media</i>	1	.	2	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Bidens tripartita</i>	.	.	1	2	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Juncus articulatus</i>	3	.	.	3	4	.	4	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Vicia cracca</i>	1	1	1	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Rorippa amphibia</i>	.	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Ds. All. Eleocharion																														
<i>Ranunculus repens</i>	. 1	1	3	1	.	.	.	.	.	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Euphorbia palustris</i>	1	2	.	.	1	1	.	1	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Gratiola officinalis</i>	.	1	1	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Продовження таблиці 2.

<i>Rhinanthus vernalis</i>	. . . . .	. 1 . 1 . 1 1 1 1 1 1 2 . 1 1 2 . 1 2 1 1 .
<i>Carex hirta</i>	. . . . .	. . . . . 2 . . . 2 2 2 . . . 2 . . 1 . 1
<i>Trifolium medium</i>	. . . . .	2 . . . 1 1 1 3 2 1 . 1 . 1 1 2 . . 1 . 1 1
<i>Stellaria graminea</i>	. . . . . 1 . .	. 2 . . . . 1 . . . 2 1 1 3 2 2 2 .
<i>Lotus ucrainicus</i>	. . . . . 1 . . .	. 1 . . . 1 1 1 1 1 . 1 . . 1 . . . 1 . 2 .
<i>Dactylis glomerata</i>	. . . . .	. . 1 . . . 3 . 4 1 1 . 1 1 . 1 2 . 1 . . 1
<i>Cichorium intybus</i>	. . . . .	. . . . 1 1 1 1 2 1 1 . . . . 1 .
<i>Carex contigua</i>	. . . . .	. . 3 . . 1 1 . . . . 1 . . . 1 1 1 . . . 1
<i>Prunella vulgaris</i>	. . . . .	. 1 . . . . . 1 . 1 . 1 2 . 1 1 . . 1 . 1 .
<i>Viscaria vulgaris</i>	. . . . .	. . . . 1 . 1 . . . . . 1 . 3 . . 1 1 2 2 . 1
D.s. Cl. Molinio-Arrhenatheretea		
<i>Alopecurus pratensis</i>		2 2 2 3 3 3 1 2 2 4 3 3 . . . . 1 . 1 . . 1 . . . 1 . .
<i>Poa pratensis</i>		3 . . . . 3 . . 1 3 3 2 4 4 3 4 4 4 4 3 3 4 4 . 3 . . 1 1
<i>Rumex acetosa</i>		1 1 . . . . 1 1 . 1 . 1 . . . . 1 1 1 . 2 1 1 1 1 . 1 1 . .
<i>Leucanthemum vulgare</i>		. . . . . 1 . . . . 2 2 2 1 . . 1 2 2 3 . 1 2 2 . 1 1
<i>Ranunculus acris</i>		. . . . 1 1 . . 1 . . . 1 . 1 . 1 1 1 1 . 1 1 1 1 1 1 . 1
<i>Galium verum</i>		. . . . 1 . 2 . . 3 2 . . . . 1 1 . 1 . . . 1 1 3 3 2 3 2 1
<i>Achillea submillefolium</i>		. . . . 2 1 . 3 2 . 2 2 1 2 1 1 1 2 3 . . . 1 2 1 2 2 2 1
<i>Elytrigia repens</i>		2 . . . . . 1 . . . . 2 . 1 . 3 3 . 1 . . 1 2 . . . 2 .
<i>Plantago lanceolata</i>		. . . . 1 2 . . . 1 . . 1 . 1 . . 1 1 1 2 . . . 1 . 1 . . .
<i>Rumex acetosella</i>		. . . . 2 . . . . 2 2 . . . . 2 2 2 . . . 2 3 2 2 .
інші види:		
<i>Centaurea pseudomaculosa</i>	. . . . .	. . . . . 1 . 1 . 1 . 1 . . 1 1 . . 1 . 1 .
<i>Daucus carota</i>	. . . . . 1	. . . . . 1 . . 1 1 . . 1 . . . .
<i>Equisetum pratense</i>	. . . . .	. . . . 1 . . 3 3 . . . . . 1 1 . . .
<i>Filipendula vulgaris</i>	. . . . .	. . . . . 1 . . . . 1 1 . . . 1 . . . 1 .
<i>Knautia arvensis</i>	. . . . 1	. . . . 1 . . . . 1 1 . 1 1 1 1 1 1 2 1
<i>Trifolium arvense</i>	. . . . .	. . . . . 1 . . . . 1 . . 1 1 . 1 1 .

<i>Trifolium repens</i>	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Veronica chamaedrys</i>	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	2	1	.	.	.	2	1	1	.	.	1	.	.	
<i>Vicia tetrasperma</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	2	1	2	.	1	

Види, що трапляються зрідка: *Achillea setacea* (25); *Agrostis tenuis* (7, 21, 25); *Ajuga genevensis* (25-27); *Allium oleraceum* (23-25); *Anchusa officinalis* (27); *Anthoxanthum odoratum* (19, 20, 23); *Artemisia absinthium* (14, 25, 27); *Asparagus officinalis* (9); *Astragalus cicer* (28); *Beckmannia eruciformis* (7); *Berteroa incana* (14, 18, 25, 27, 29); *Bromopsis inermis* (27, 28); *Calamagrostis epigeios* (8, 9); *Campanula cervicaria* (16, 24, 25); *Campanula patula* (20, 21); *Capsella bursa-pastoris* (4); *Carex leporina* (3, 20); *Carex nigra* (19, 20); *Carex vulpina* (1, 2); *Cerastium holosteoides* (1, 10, 11); *Chamaecytisus ruthenicus* (25-27); *Chondrilla juncea* (24); *Convolvulus arvensis* (18, 27, 29); *Coronilla varia* (25, 28); *Dactylorhiza majalis* (19); *Dianthus armeria* (18); *Dianthus deltoides* (21, 29); *Dianthus stenocalyx* (9); *Echium vulgare* (25, 28); *Elytrigia intermedia* (25); *Erigeron acris* (28); *Eryngium campestre* (24, 26, 29); *Eryngium planum* (9); *Euphorbia cyparissias* (27, 29); *Euphrasia parviflora* (9); *Festuca ovina* (20, 23); *Festuca valesiaca* (23, 27, 28); *Filago vulgaris* (6); *Filipendula denudata* (1, 5); *Fragaria viridis* (24); *Galium boreale* (15, 16); *Galium palustre* (18); *Galium rivale* (8, 16, 22); *Galium salicifolium* (19, 20); *Genista tinctoria* (8); *Glechoma hederacea* (13, 17); *Helichrysum arenarium* (23, 28); *Hieracium pilosella* (21, 25, 26, 27); *Hieracium umbellatum* (13); *Holcus lanatus* (13, 14); *Hypericum perforatum* (19, 25, 26, 29); *Inula britannica* (2, 3); *Iris sibirica* (8); *Juncus atratus* (11, 12); *Juncus castaneus* (20); *Juncus tenuis* (19); *Koeleria cristata* (9, 26, 29); *Lathyrus pratensis* (15); *Lolium perenne* (14); *Luzula multiflora* (20); *Lythrum virgatum* (2, 4, 7); *Medicago romanica* (20, 29); *Melampyrum pratense* (8); *Melandrium album* (18, 27); *Mentha aquatica* (4-6); *Myosotis arvensis* (4, 5); *Myosotis caespitosa* (1); *Myosotis micrantha* (10); *Ononis arvensis* (15, 16, 23); *Origanum vulgare* (27); *Otites borysthenica* (27); *Pimpinella saxifraga* (21, 24, 26, 28); *Poa angustifolia* (24); *Poa bulbosa* (14, 25, 28); *Polygala podolica* (16, 23); *Polygala vulgaris* (19, 22, 26, 27); *Polygonum aviculare* (3, 7); *Polygonum bistorta* (19); *Polygonum hydroppiper* (3); *Populus tremula* (7); *Potentilla argentea* (9, 21, 27, 28); *Potentilla reptans* (13); *Ranunculus flammula* (1, 11); *Ranunculus pseudobulbosus* (13); *Rhinanthus aestivalis* (9); *Rhinanthus minor* (10, 20); *Rorippa sylvestris* (1, 13); *Rumex crispus* (11, 13, 14, 24); *Salix alba* (2); *Salvia nemorosa* (24); *Salvia pratensis* (19, 23, 25, 28); *Sambucus ebulus* (25); *Saponaria officinalis* (18); *Scleranthus annuus* (25); *Scutellaria galericulata* (2, 9, 11); *Sium sisaroides* (1, 11, 12); *Spergularia rubra* (6); *Stenactis annua* (24, 29); *Succisa pratensis* (19); *Tanacetum vulgare* (6, 9); *Thalictrum lucidum* (15, 16, 17, 19); *Trifolium alpestre* (28); *Trifolium montanum* (26, 28); *Valeriana nitida* (11, 12); *Veratrum lobelianum* (19); *Verbascum lychnitis* (25-28); *Verbascum phlomoides* (21); *Veronica spuria* (8, 11, 12); *Veronica teucrium* (15, 17, 27); *Veronica verna* (13); *Vicia villosa* (8, 12); *Vincetoxicum hirsutaria* (8, 11, 12); *Viola arvensis* (25, 26, 27, 29).

Примітка. Номерами позначено синтаксони: 1 – Ass. Allio angulosi-Alopecuretum pratensis; 2 – Alopecuretum pratensis; 3-4 – Ass. Festucetum pratensis (3 – Var. *Geranium pratense*; 4 – Var. *Brisa media*); 5 – Ass. Thymo pulegioides-Festucetum rubrae.

Лучна рослинність класу Molinio-Arrhenatheretea (порядок Poo-Agrostietalia vinealis)

Проективне покриття, %	100	100	100	100	100	95	100	70	95	80	100	100	90	90	100	100	90	95	100	90	75	60	80	70	100	55	100	95	100					
Кількість видів	28	32	42	46	33	39	43	25	42	48	40	28	29	33	49	36	33	40	47	28	37	30	30	36	40	28	28	30	29					
№ опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29					
Номер синтаксона			1						2						3						4													
Var. Festuca pratensis																																		
<i>Festuca pratensis</i>			3	3	4	3	3	4	2	.	3	.	1	3	1	.	.	.	1	.	.	.	1	.	1	1	.	1	.	.				
<i>Phleum pratense</i>			1	.	1	1	1	1	1	.	.	.	1	.	.	1	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.				
<i>Dactylis glomerata</i>			4	1	1	1	3	1	.	.	.	.	4	1	.	1	.	.	2	.	3	1	1	.	.	.	.	.	.					
D.s. Ass. Potentillo argenteae-Poetum angustifoliae																																		
<i>Potentilla argentea</i>			1	.	1	.	.	1	2	.	2	1	.	1	.	.	1	.	.	1	.	.	.	1	.	.	.	1	.	1				
<i>Stellaria graminea</i>			.	1	.	1	.	1	1	2	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	2				
D.s. Ass. Agrostio vinealis-Calamagrostietum epigeios																																		
<i>Calamagrostis epigeios</i>			.	.	.	.	4	2	.	.	.	.	.	.	2	3	2	1	5	4	1	1	1	.	.	.	.	.	.					
<i>Verbascum lychnitis</i>			.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	.	1	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.					
<i>Euphorbia cyparissias</i>			.	.	1	1	.	1	.	.	.	.	.	1	.	1	1	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.					
<i>Coronilla varia</i>			.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.					
D.s. Ass. Poo angustifoliae-Arrhenatheretum elatiori																																		
<i>Arrhenatherum elatius</i>			.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	3	3	1	.	1	1	3			
<i>Phleum phleoides</i>			.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2	1	1	1	2	1			
<i>Seseli annuum</i>			.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	1	.	1	1	1	1			
D.s. Ord. Poo-Agrostietalia vinealis																																		
<i>Poa angustifolia</i>			3	1	3	3	3	4	4	1	3	3	1	3	2	4	3	3	1	4	4	4	3	3	4	4	3	3	3	4				
<i>Agrostis vinealis</i>			1	.	.	4	.	.	3	.	4	2	3	2	1	3	4	2	.	1	1	.	1	.	1	.	.	.	.	1	1			

<i>Medicago romanica</i>	.	1	1	1	1	2	.	.	1	1	.	.	1	.	.	1	.	.	1	2	.	.	.	.	1	1	.	.			
<i>Helichrysum arenarium</i>	.	.	.	1	.	.	1	.	1	1	.	.	1	1	1	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.			
<i>Ranunculus polyanthemos</i>	.	2	1	1	.	1	.	.	2	1	.	.	1	1	1	.	.	1	1	.	1	1	.	.	.	1	1	.	1		
<i>Carex praecox</i>	.	.	2	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	4	.	1	4	.	.	1	.	.	.	.	.	4	.	.		
<i>Festuca ovina</i>	.	.	.	2	2	.	3	.	.	3	3	3	.	.	.	3	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.			
D.s. Cl. Molinio-Arrhenatheretea																															
<i>Daucus carota</i>	1	1	1	1	1	2	1	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	1	1	2	1	1	1	1	2	.	.	1	.		
<i>Cichorium intybus</i>	.	1	1	1	.	1	1	1	.	1	1	1	.	1	1	.	1	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
<i>Lotus ucrainicus</i>	.	4	.	1	1	1	1	.	2	2	1	2	1	.	1	1	.	.	2	.	1	.	.	.	.	1	.	.	.		
<i>Carex contigua</i>	.	.	.	1	.	.	3	.	2	1	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.		
<i>Prunella vulgaris</i>	.	1	.	.	.	.	2	.	1	1	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.		
<i>Knautia arvensis</i>	1	.	1	.	1	1	.	1	1	.	1	1	.	2	.	.	1	1	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.		
<i>Achillea submillefolium</i>	1	1	1	1	2	.	2	.	1	2	1	1	1	.	.	2	.	1	1	.	1	1	.	1	1	1	1	1	2	1	
<i>Falcaria vulgaris</i>	.	.	1	.	.	2	2	.	.	1	.	.	.	1	1	.	.	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	
<i>Trifolium repens</i>	.	1	.	2	.	1	1	.	1	1	1	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1	.	
<i>Viscaria vulgaris</i>	1	.	.	.	.	.	2	.	1	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	1	.	
<i>Taraxacum officinale</i>	1	2	.	.	1	1	1	.	2	1	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1	
<i>Plantago lanceolata</i>	.	1	.	1	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	1	.	.	1	.	1	1	.	1	1	.	1	3	.	2	.	1
<i>Medicago lupulina</i>	.	1	.	.	.	2	.	.	2	2	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.
<i>Trifolium pratense</i>	.	2	.	.	.	2	.	.	2	2	1	.	1	.	.	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.
<i>Dianthus membranaceus</i>	1	.	1	.	2	.	1	.	.	.	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.
D.s. Cl. Festuco-Brometea																															
<i>Teucrium chamaedrys</i>	2	.	2	3	2	.	1	.	2	1	1	1	1	1	.	1	1	1	1	.	1	1	1	3	3	2	3	2	3	1	
<i>Agrimonia eupatoria</i>	3	2	1	.	2	1	2	1	1	2	1	2	1	1	1	2	.	1	1	1	1	2	1	2	2	2	2	.	1	2	
<i>Thymus marschallianus</i>	.	.	2	1	1	.	1	.	1	1	2	1	.	2	1	1	.	2	2	.	1	2	.	1	.	.	1	.	1	.	
<i>Pimpinella saxifraga</i>	1	1	1	1	1	1	3	.	1	1	1	2	.	.	1	.	1	1	.	1	.	1	1	.	1	.	.	.	1	.	
<i>Genista tinctoria</i>	1	1	2	1	.	2	1	1	1	3	1	2	.	.	1	1	.	.	3	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
<i>Origanum vulgare</i>	2	.	.	1	2	1	1	1	1	1	.	2	2	1	1	.	1	2	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	
<i>Galium verum</i>	2	1	1	1	3	2	1	1	1	1	3	3	1	1	2	3	2	2	1	1	2	1	.	1	2	1	3	3	3	.	

<i>Plantago media</i>	.	1	1	.	.	1	1	.	1	1	1	.	.	1	1	.	.	1	1	.	.	1	1	.	3	.	
<i>Asperula cynanchica</i>	.	.	1	1	.	.	2	.	.	1	1	.	.	1	1	.	1	2	.	1	.	.	.	.	.	.	
<i>Veronica chamaedrys</i>	.	.	1	1	.	.	1	.	.	1	.	.	.	1	2	1	.	.	.	.	2	1	.	1	.	1	
<i>Chamaecytisus ruthenicus</i>	1	.	1	.	1	.	5	.	.	.	.	5	.	.	1	.	2	.	.	1	.	3	1	1	.	1	
<i>Eryngium campestre</i>	.	1	.	1	.	1	2	.	1	1	1	.	.	.	1	1	.	.	.	2	.	.	1	.	1	1	
<i>Chamaecytisus austriacus</i>	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	3	.	.	.	2	.	.	3	.	.	
D.s. Cl. Agropyreteea repentis																											
<i>Elytrigia repens</i>	3	.	3	2	3	2	.	3	.	1	.	.	3	.	3	1	2	1	2	1	2	.	1	3	3	.	.
<i>Convolvulus arvensis</i>	.	.	1	.	1	.	.	.	1	.	1	.	.	1	1	.	.	1	1	.	1	1	.	.	.	.	1
<i>Artemisia absinthium</i>	2	.	2	.	1	1	1	1	.	.	.	1	1	.	.	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.
D.s. Cl. Sedo-Scleranthetea																											
<i>Artemisia dniproica</i>	.	.	1	1	.	.	1	1	.	.	.	.	1	.	2	1	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Hieracium pilosella</i>	.	1	.	1	.	.	.	1	1	1	.	.	1	1	.	.	.	1	.	1	.	1	.	2	.	1	1
<i>Agrostis tenuis</i>	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Trifolium arvense</i>	.	1	.	1	.	.	1	.	1	1	1	.	.	.	1	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.
інші види:																											
<i>Berteroa incana</i>	.	.	.	.	1	1	.	.	1	.	1	.	.	1	.	.	1	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.
<i>Centaurea pseudomaculosa</i>	.	1	1	1	.	1	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1	.	1	.	1	.	1	3	2	.	1
<i>Echium vulgare</i>	.	.	.	1	.	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Euphorbia virgultosa</i>	3	.	.	.	.	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Hypericum perforatum</i>	.	.	1	.	.	1	1	1	1	1	1	.	.	.	1	.	.	1	.	1	.	1	.	1	1	1	1
<i>Onobrychis arenaria</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	.	1	1	1	1	.
<i>Poa compressa</i>	.	.	1	.	.	.	1	.	.	.	1	.	.	1	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Pyrus communis</i>	.	.	1	.	1	.	1	.	.	1	.	.	1	.	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Tragopogon podolicus</i>	.	.	1	.	.	1	.	1	.	1	.	.	1	1	.	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.
<i>Viola arvensis</i>	.	.	.	.	1	.	1	1	1	1	.	1	1	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Види, що трапляються зрідка: *Achillea setacea* (27); *Ajuga genevensis* (18, 24-27); *Anemone sylvestris* (25, 28); *Anthyllis macrocephala* (14, 25); *Arenaria uralensis* (23); *Artemisia austriaca* (3, 6, 27); *Artemisia pontica* (10); *Asparagus polyphyllus* (20); *Astragalus cicer* (1); *Astragalus glycyphyllos* (17, 21); *Betonica officinalis* (27); *Bothriochloa ischaemum* (7, 11, 14, 21, 28); *Bromus japonicus* (19); *Bupleurum falcatum* (5, 12); *Campanula bononiensis*

(12); *Campanula patula* (5, 7, 9, 12); *Campanula persicifolia* (18); *Campanula rapunculus* (18); *Campanula sibirica* (10, 15, 21); *Carex hirta* (3); *Carlina biebersteinii* (15, 23, 24, 28); *Centaurea scabiosa* (26); *Centaureum pulchellum* (9); *Cerastium arvense* (4, 9-11, 25); *Chamaerion angustifolium* (13); *Chondrilla juncea* (4, 16, 17, 19); *Chondrilla latifolia* (3, 7, 15, 16); *Cirsium polonicum* (1); *Clinopodium vulgare* (1, 7, 9, 10); *Crepis tectorum* (1); *Cucubalus baccifer* (17); *Cynoglossum officinale* (8, 23); *Dianthus barbatus* (17); *Dianthus borbasii* (17, 21); *Dianthus deltoides* (7, 9, 10, 14); *Dianthus fischeri* (18, 19); *Echinops sphaerocephalus* (4, 17); *Elaeagnus angustifolia* (17); *Elytrigia intermedia* (27); *Equisetum arvense* (4, 14); *Equisetum pratense* (17); *Eryngium planum* (14, 16); *Euphorbia cyparissias* (22, 25, 29); *Euphorbia sequierana* (15, 22, 23, 26, 29); *Euphorbia stricta* (9); *Euphorbia virgultosa* (26, 29); *Euphrasia stricta* (15); *Festuca valesiaca* (3, 9, 11, 14); *Filipendula vulgaris* (7, 9, 14, 18, 23); *Fragaria viridis* (9, 18, 22, 23); *Galium rivale* (17); *Galium tinctorium* (27); *Glechoma hederacea* (23, 24); *Gypsophila paniculata* (1, 14, 24, 26); *Hieracium cymosum* (18, 20, 25); *Hieracium echioides* (15, 25, 28); *Hieracium umbellatum* (13, 15); *Hieracium virosus* (25, 28); *Hypericum elegans* (23, 24); *Jurinea pseudocyanoides* (22, 25, 28); *Koeleria cristata* (2, 7, 10, 25); *Lactuca serriola* (8); *Lathyrus pisiformis* (12); *Lathyrus tuberosus* (20); *Lavatera thuringiaca* (4); *Leontodon hispidus* (25); *Leonurus quinquelobatus* (20); *Linaria vulgaris* (3, 4, 15); *Lolium perenne* (2); *Luzula campestris* (14, 15); *Malus praecox* (13, 17); *Malva neglecta* (6, 20); *Medicago procumbens* (11); *Medicago sativa* (2); *Melandrium album* (4, 16, 17); *Nepeta cataria* (17, 18); *Nonea pulla* (15); *Nonea rossica* (6, 19, 21); *Odonitites vulgaris* (2, 4); *Oenothera biennis* (17); *Otites borysthena* (28); *Peucedanum lubimenkoanum* (23); *Picris hieracioides* (3); *Polygala comosa* (22, 26); *Polygala vulgaris* (24, 25, 28, 29); *Potentilla arenaria* (24, 25); *Potentilla impolita* (6, 11, 18, 26, 27); *Potentilla obscura* (18); *Potentilla sulphurea* (4, 19); *Pyrus communis* (29); *Rosa canina* (1, 8); *Rubus caesius* (8, 17); *Rumex acetosella* (15); *Rumex confertus* (10); *Salvia nemorosa* (2, 10, 17, 26); *Salvia nutans* (25); *Salvia pratensis* (17, 23, 28); *Sambucus ebulus* (8); *Scabiosa ochroleuca* (19, 21); *Scorzonera purpurea* (22, 24, 25, 29); *Sedum acre* (11); *Sedum ruprechtii* (23); *Senecio jacobaea* (2, 23, 25); *Silene chlorantha* (20); *Stachys recta* (18, 20); *Stenactis annua* (16); *Thalictrum minus* (23); *Tragopogon major* (4, 17); *Tragopogon ucrainicus* (1, 5, 13); *Trifolium alpestre* (5, 11, 12, 15); *Trifolium campestre* (4, 14, 19, 21); *Trifolium medium* (14, 24); *Trifolium montanum* (11, 14, 15, 24, 29); *Valeriana rossica* (24); *Verbascum phoeniceum* (22, 26); *Veronica austriaca* (4, 18, 19); *Veronica incana* (25); *Veronica praecox* (6, 24); *Veronica prostrata* (23); *Veronica spicata* (19); *Veronica teucrium* (21); *Veronica verna* (10); *Vicia angustifolia* (9); *Vicia cassubica* (10); *Vicia cracca* (6); *Vicia grandiflora* (2); *Vicia hirsuta* (28); *Vicia tenuifolia* (15, 20); *Vicia tetrasperma* (6, 18, 27); *Vincetoxicum hirundinaria* (5, 20, 21, 23, 28); *Viola ambigua* (18, 25, 26, 28); *Viola arvensis* (24, 27, 28); *Viola collina* (24, 25); *Viola elatior* (22); *Viola matutina* (22).

Примітка. Номерами позначено синтаксони: 1-2 – Ass. Potentillo argenteae-Poetum angustifoliae (1 – var. *Festuca pratensis*); 3 – Ass. Agrostio vinealis-Calamagrostietum epigeios; 4 – Ass. Poo angustifoliae-Arrenatheretum elatori.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Афанасьєв Д.Я.** Фітоценотипи дніпровських лук // Укр. ботан. журн. – 1964. – 21, № 4. – С. 83-91.
2. **Афанасьєв Д.Я.** Болотна рослинність Дніпровської заплави // Укр. ботан. журн. – 1964. – 21, № 5. – С. 95-101.
3. **Геоботанічне районування Української РСР.** – К.: Наук. думка, – 1977. – 304 с.
4. **Грубін Ю.Л.** До питання геоморфологічного районування Київської області. // Вісн. Київськ. ун-ту, сер. геол. і геогр. – 1959. – Вип. 1, № 2. – С. 26-32.
5. **Грубін Ю.Л.** Балко-яружні форми правобережжя Київського Придніпров'я. // Вісн. Київськ. ун-ту, сер. геол. і геогр. – 1961. – Вип. 6, № 3. – С. 35-39.
6. **Куземко А.А.** Синтаксономія лучної рослинності заплави середньої та нижньої течії р. Рось // Укр. фітоцен. зб. – 1999 – Сер. А, вип. 3 (14). – С. 122-139.
7. **Куземко А.А., Дзюба Т.П.** Синтаксономічна структура класу *Molinio-Arthenatheretea* R. Tx. 1937 рівнинної частини України // Ю.Д. Клеопов та сучасна ботанічна наука. Мат-ли читань, присвяч. 100-річчю з дня народження Ю.Д.Клеопова (Київ, 10-13 лист. 2002 р.). – К.: Фітосоціоцентр, 2002. – С. 238-245.
8. **Маринич А.И.** Природа Украинской ССР: Ландшафты и физико-географическое районирование. – К., 1985. – 222 с.
9. **Маринич А.И.** Киевское Приднепровье. – К.: Наук. думка, 1988. – 176 с.
10. **Определитель высших растений Украины.** – К.: Наук. думка, 1987. – 548 с.
11. **Природа Київської області.** – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1972. – 174 с.
12. **Работнов Т.А.** Луговоедение. – М.: Изд-во Московск. ун-та, 1974. – 384 с.
13. **Рослинність УРСР.** Луки. – К.: Наук. думка, 1968. – 253 с.
14. **Сенчило О.О., Шевчик В.Л., Соломаха В.А.** Синтаксономія лучного масиву в заплаві Дніпра у верхів'ї Кременчуцького водосховища // Укр. фітоцен. зб. – 1997. – сер. А., № 2 (7). – С. 39-49.
15. **Сипайлова Л.М., Міркін Б.М., Шеляг-Сосонко Ю.Р., Соломаха В.А.** Нові союзи *Agrostion vinealis* та *Festucion pratensis* лучної рослинності // Укр. ботан. журн. – 1985. – 42, № 4. – С. 13-18.
16. **Сипайлова Л.М., Соломаха В.А., Шеляг-Сосонко Ю.Р.** Синтаксономічні зміни лучної рослинності заплави р. Десни // Укр. ботан. журн. – 1987. – 44, № 5. – С. 48-52.
17. **Сипайлова Л.М., Шеляг-Сосонко Ю.Р.** Лучна рослинність заплав річок рівнинної частини України // Укр. фітоцен. зб. – 1996. – сер. А., № 1. – С. 28-40.
18. **Соломаха В.А.** Синтаксономія рослинності України // Укр. фітоцен. зб. – 1996 – Сер. А, вип. 4. – 119 с.
19. **Физико-географическое районирование Украинской ССР /** Ред. В.П.Попова, А.М.Маринича, А.И.Ланько. – К.: Изд-во Киев. ун-та. – 1968. – 684 с.
20. **Фіцайло Т.В.** Структурно-порівняльна оцінка диференціації ценофлор Київського плато: Автореф. дисс... канд. биол. наук. – К., 2000. – 18 с.
21. **Шеляг-Сосонко Ю.Р., Афанасьєв Д.Я., Соломаха В.А., Міркін Б.М.** Характеристика фітоценонів заплавних лук р. Дніпра // Укр. ботан. журн. – 1981. – 38, № 2. – С. 16-31.
22. **Шеляг-Сосонко Ю.Р., Соломаха В.А.** Основні фітоценони лучної рослинності долини верхньої частини р. Дністра // Укр. ботан. журн. – 1982. – 39, № 1. – С. 19-25.
23. **Шевчик В.Л., Соломаха В.А., Войтюк Ю.О.** Синтаксономія рослинності та список флори Канівського природного заповідника // Укр. фітоцен. зб. – 1996. – Сер. Б, Вип. 1 (4). – 120 с.
24. **Шеляг-Сосонко Ю.Р., Соломаха В.А.** Синтаксономія трав'яної рослинності рівнинної частини України // Укр. ботан. журн. – 1990. – 47, № 1. – С. 14-19.

- 25. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Соломаха В.А., Сипайлова Л.М.** Класс Phragmitetea. Сообщества пойм лесной зоны Украины // Классификация растительности СССР с использованием флористических критериев. – М.; 1986. – С. 50-53.
- 26. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Соломаха В.А., Сипайлова Л.М.** Класс Molinio-Arrhenatheretea. Сообщества пойм лесной зоны Украины // Классификация растительности СССР с использованием флористических критериев. – М.; 1986. – С. 59-64.
- 27. Шенников А.П.** Введение в геоботанику. – Л.: Изд-во Лен. ун-та, 1950. – 447 с.
- 28. Babczynska-Sendek B.** Zbiorowiska łąkowe Wyszyny Czestochowskiej // Prądnik. Prace Muz. Szafera. – 1998. – Т. 11-12. – S. 49-113.
- 29. Fijałkowski D.** Zespoły roślinne Lubelszczyzny. Lublin, 1991. – 330 s.
- 30. Matuszkiewicz W.** Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. – Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 2000. – 298 p.
- 31. Moravec J. a kol.** Rostlinná společenství České Socialistické Republiky a jejich ohrožení. // Severočeskou přírodou, příloha. – 1985. – № 2. – 206 s.
- 32. Syrenko I.P.** Creation a Databases for Floristic and Phytocoenologic Researches // Укр. фітоцен. зб. – 1996. – Сер. А., вип. 1. – С. 9-11.